

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии фаъолиятро дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли муқаррар менамояд ва муносибатҳоеро, ки ҳангоми амали намудани ҳуқуқи шаҳрвандони Тоҷикистон, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд ба хизматрасонии иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миён меоянд, ба танзим мебарорад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

хизматрасонии иҷтимоӣ - маҷмӯи хизматҳои иҷтимоии марбут ба фаъолияти хадамоти иҷтимоӣ дар бобати дастгирии иҷтимоӣ, расонидани хизматҳои иҷтимоӣ-маишӣ, иҷтимоӣ-тиббӣ, равонишиносӣ педагогӣ, иҷтимоӣ-ҳуқуқӣ, хизматҳои дигар ва кӯмаки моддӣ, мутобиқшавӣ ва офияти иҷтимоии шаҳрвандон, ки дар ҳолати душворӣ зиндагӣ қарор доранд;

хадамоти иҷтимоӣ - ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликият, соҳибкорони инфиродӣ, ки хизматҳои иҷтимоӣ мерасонанд;

хизматҳои иҷтимоӣ - намудҳои қору фаъолият, ки ба қонеъ гардонидани талаботи шаҳрвандон ва ба манфиати онҳо бо мақсади расонидани кӯмак дар ҳолати душвори зиндагӣ ва пешгирии онҳо равона гардидаанд;

корманди хадамоти иҷтимоӣ - шаҳрванде, ки бо мақомоти идораи хизматрасонии иҷтимоӣ ва ё ташкилоти иҷтимоии ба аҳоли хизматрасонанда муносибати меҳнатӣ дорад ва ўҳдадорӣ асосии меҳнатиаш хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли мебошад;

истифодабарандагони хизматҳои иҷтимоӣ - шаҳрванд ва ё гурӯҳи шаҳрвандоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд ва бинобар ҳамин ба онҳо хизматҳои иҷтимоӣ расонида мешаванд;

ҳолати душвори зиндагӣ - ҳолате, ки фаъолияти мўътадили зиндагии шаҳрвандро ба таври воқеӣ вайрон мекунад ва ё ҳолате, ки у мустақилона аз он баромада наметавонад, аз ҷумла:

-маъҷубӣ;

-пиронсолӣ;

-беморӣ;

-оқибати садамаи истеҳсолӣ ва бемории касбӣ;

-аз даст додани саробон, танҳои, ятимӣ, беназоратӣ;

-набудани ҷойи муайяни истиқомат;

-вобастагии бардавоми рӯҳӣ, оқибати зўрварӣ ва ё ҳолатҳое, ки ҳаётро зерӣ хатар мегузоранд;

-ҳолати дигари душвори зиндагӣ.

Моддаи 3. Мақсадҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

Мақсадҳои хизматрасонии иҷтимоӣ инҳо мебошанд:

-мусоидат намудан ба таъмини имкониятҳои баробар барои ҳамаи аъзои ҷамъият, ки ба таҳкими ягонагии иҷтимоӣ ва роҳ надодан ба ҷудокунии иҷтимоӣ равона гардидаанд;

-таъмин намудани имконияти ба сар бурдани ҳаёти сазовору бехатар, ҳамзамон иштирок дар корҳои ҷамъиятӣ;

-кўмак намудан ба шаҳрвандон барои рафъи ҳолати душвори зиндагӣ, ки онҳо бо маблағи худ ва имкониятҳои мавҷудбуда қудрати бартараф кардани онро надоранд;

-тақвият додани ҷидду ҷаҳди шахсии шаҳрвандон ва оилаҳо, муҳайё кардани шароит барои ҳалли мустақилонаи масъалаҳои пешомада аз тарафи онҳо;

-пешгирӣ кардани ҳолати душвори зиндагӣ.

Моддаи 4. Принципҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси принципҳои зерин амалӣ мегардад:

-масъулиятшиносии мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, ташкилотҳо, ҳамчунин шахсони мансабдор барои таъмини ҳуқуқҳои шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-адолати иҷтимоӣ ҳангоми амалигардонии ҳуқуқҳои шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-ихтиёран истифода бурдан аз хизматрасонии иҷтимоӣ ва рад кардани он;

-инсондўстӣ, унвонӣ будан ва махфияти хизматрасонии иҷтимоӣ;

-афзалиятнокии пешниҳоди хизмати иҷтимоӣ ба кўдакон ва ҷавонон, занони ҳомила, пиронсолон ва маъҷубоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд;

-дар навбати аввал андешидани чораҳо оид ба пешгирӣ намудани ҳолати душвори зиндагӣ, баланд бардоштани маърифати иҷтимоии аҳоли;

-баробарии шароити фаъолияти хадамоти иҷтимоии ҳамаи шаклҳои моликият;

-вусъати ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли.

БОБИ 2. ҲУҚУҚИ ШАҲРВАНДОН ДАР СОҲАИ ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 5. Ҳуқуқи шаҳрвандон ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаҳрвандон ҳуқуқи хизматрасонии иҷтимоиро дар низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз рӯи намудҳои асосии он, ки Қонуни мазкур муқаррар кардааст, кафолат медиҳад.

2. Ҳангоми гирифтани хизмати иҷтимоӣ шаҳрвандон ҳуқуқ доранд ба:

-муносибати эҳтиромона ва инсондўстона аз ҷониби кормандони хадамоти иҷтимоӣ;

-интиҳоби ташкилот ва намуди хизматрасонии иҷтимоӣ ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд;

-гирифтани маълумоти ройгон оид ба ҳуқуқҳо, ўҳдадорихо, намудҳо ва тартибу шароити расонидани хизмати иҷтимоӣ;

-ризоият барои хизматрасонии иҷтимоӣ;

-рад кардани хизматрасонии иҷтимоӣ;

-махфияти маълумоти хусусияти шахсидошта, ки ҳангоми расонидани хизмати иҷтимоӣ ба корманди хадамоти иҷтимоӣ маълум гардидааст;

-ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии худ, аз он ҷумла бо тартиби судӣ.

3. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси муроҷиати шаҳрванд, васӣ, парастор, намояндаи дигари қонунии ӯ, мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ аз ҷониби ҳадамоти иҷтимоӣ амалӣ гардонидани мешавад.

4. Шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванде, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон доимӣ истиқомат мекунамд, метавонанд дар асоси муқаррароти Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, аз хизматрасонии иҷтимоӣ истифода намоянд.

Моддаи 6. Ҳуқуқи шаҳрвандон барои гирифтани маълумот оид ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Ҳар як шаҳрванд ҳуқуқ дорад, ки аз мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, инчунин мақомоти хизматрасонии иҷтимоӣ оид ба имконият, намуд, тартиб ва шароити хизматрасонии иҷтимоӣ маълумоти роӣгон гирад.

2. Маълумот оид ба хизмати иҷтимоӣ бевосита ба шаҳрвандоне, ки ба хизмати иҷтимоӣ ниёз доранд, аз тарафи кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ, вале нисбати шахсони синнашон ба 16 нарасида ва шахсоне, ки мувофиқи тартиботи муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништа шудаанд, ба намояндаи қонунии онҳо расонида мешавад.

3. Шаҳрвандоне, ки ба муассисаҳои будубоши доимӣ ва ё ба муассисаҳои будубоши муваққатии хизматрасонии иҷтимоӣ фиристонида мешаванд, ҳамчунин намояндаи қонунии онҳо бояд бо шароити зист ё будубош дар муассисаҳои мазкур ва бо намудҳои хизматрасонӣ пешакӣ шинос карда шаванд.

Моддаи 7. Ризоият ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ ба шартӣ ризо будани шаҳрванд барои истифода бурдан аз хизмати иҷтимоӣ, ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, амалӣ гардонидани мешавад.

2. Ризоият ба хизматрасонии иҷтимоӣ ба шахсони синнашон ба 16 нарасида ва шахсони бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништашуда баъди гирифтани маълумот аз тарафи намояндагони қонунии онҳо, ки дар қисми дуюми моддаи 6 Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст, дода мешавад. Ҳангоми муваққатан набудани намояндагони қонунӣ қарор оид ба ризоият аз тарафи мақомоти васоят ва парасторӣ қабул карда мешавад.

3. Ҷойгиркунӣ дар муассисаи будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси аризаи хаттии шаҳрванд, вале шахсоне, ки синнашон ба 16 нарасидааст ва шахсони бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори ғайри қобили амал доништашуда дар асоси аризаи хаттии намояндагони қонунии онҳо амалӣ мегарданд.

4. Ҷойгиркунии шаҳрвандон дар муассисаи будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ бе ризоияти онҳо ва ё бе ризоияти намояндагони қонунии онҳо дар асос ва мувофиқи тартиби дар моддаи 12 Қонуни мазкур, ҳамчунин дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда иҷозат дода мешавад.

Моддаи 8. Даст кашидан аз хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Шаҳрвандон, ҳамчунин намояндагони қонунии онҳо ҳуқуқи даст кашидан аз хизматрасонии иҷтимоиро доранд, ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст.

2. Дар мавриди даст кашидани шаҳрвандон, ҳамчунин намояндагони қонунии онҳо аз хизматрасонии иҷтимоӣ оқибатҳои имконпазири қарори қабулкардашон ба онҳо фаҳмонида мешавад.

3. Даст кашидани шаҳрвандон аз хизматрасонии иҷтимоӣ, ки боиси бад шудани вазъи саломатӣ ва ё хавфи таҳдид ба ҳаёти онҳо мегардад, бо аризаи хаттии шаҳрвандон ва ё намояндагони қонунии онҳо ба расмият дароварда мешавад, ки қабули маълумотро оид ба оқибати раддияи онҳо тасдиқ менамояд.

Моддаи 9. Махфӣ будани маълумот

1. Маълумоти хусусияти шахсидошта, ки ҳангоми расонидани хизматҳои иҷтимоӣ ба кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ маълум гардидааст, иттилооти дорои истифодаи маҳдуд ва махфияти касбӣ ба ҳисоб меравад.

2. Кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ, ки махфияти касбиҳо фош менамоянд, мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашидани мешаванд.

Моддаи 10. Ҳуқуқҳои шахрвандоне, ки дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарор доранд

1. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта аз ҳуқуқҳои дар моддаи 5 Қонуни мазкур пешбинишуда истифода мебаранд, ҳамчунин ҳуқуқ доранд ба:

-таъмин шудан бо шароити зисти ба талаботу меъёри санитарӣ-гиғиени ҷавобгӯӣ;

-нигоҳубин, кӯмаки аввалияи тиббӣ санитарӣ, дандонпизишкӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ пешниҳодшаванда;

-кӯмаки ройғони махсус, аз он ҷумла дандонмонӣ (бидуни истифодаи металлҳои қиматбаҳо) дар муассисаҳои давлатии тандурустӣ, ҳамчунин ба кӯмаки ройғони протезӣ-ортопедӣ;

-офиҷатёбии тиббӣ ва мутобиқшавии иҷтимоӣ;

-ихтиёрӣ ширкат намудан ба ҷараёни таботати меҳнатӣ, бо назардошти вазъи саломатӣ, майлу хоҳиш мувофиқи ҳулосаи тиббӣ ва тавсияи меҳнатӣ;

-ташҳиси тиббӣ мувофиқи нишондоди тиббӣ барои муқаррар ва ё иваз намудани гурӯҳи маъҷубӣ;

-воҳӯрии беамониат бо адвокат, нотариус, намояндагони қонунии худ, намояндаи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ходимони ташкилотҳои диние, ки расман ба қайд гирифта шудаанд, ҳамчунин воҳӯрӣ бо ҳешовандон ва шахсони дигар;

-ҷудо кардани хона барои ибодат ва иҷрои суннату маросимҳои динӣ, ки барои гузаронидани онҳо шароити мувофиқи ба тартиботи дохилӣ муҳолифнабударо дорад, бо назардошти манфиати диндорони мазҳабҳои гуногун;

-таъмини таҳсили ройгон барои шахрвандони синни мактабӣ, агар онҳо дар муассисаҳои будубоши доимӣ ба муддати дароз ҷойгир шуда бошанд.

2. Кӯдакон ва ҷавонони маъҷубӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта ба гирифтани таҳсилот ва таҳсили касбӣ мувофиқи имконияти ҷисмонӣ ва қобилияти ақлониашон ҳуқуқ доранд.

3. Шаҳрвандони дар муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта, ки ба кӯмаки махсуси тиббӣ ниёз доранд, ба муассисаҳои давлатии ниғаҳдории тандурустӣ барои муоина ва таботат фиристонида мешаванд.

4. Нисбати шахрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта ҷудо нигоҳ доштани онҳо бо мақсади ҷазо додан ва ё фароҳам овардани муҳити муносиб барои кормандони муассисаҳои мазкур манъ аст.

Моддаи 11. Фаъолияти меҳнати шахрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта

1. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта мувофиқи вазъи саломатиашон дар асоси шартномаи меҳнатӣ метавонанд ба кор қабул карда шаванд.

2. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта мувофиқи тавсияи тиббӣ ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дар фаъолияти таботати-меҳнатӣ ширкат намоянд. Ба фаъолияти меҳнатӣ маҷбур намудани шахрвандоне, ки дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарор доранд, роҳ дода намешавад.

Моддаи 12. Маҳдудкунии ҳуқуқи шахрвандон ҳангоми ба онҳо расонидани хизмати иҷтимоӣ

1. Маҳдудкунии ҳуқуқи шахрвандон ҳангоми ба онҳо расонидани хизмати иҷтимоӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ба роҳ монда мешавад ва метавонад дар ҷойгиркунии онҳо бидуни ризоияташон дар муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ дар мавридҳои ифода ёбад, ки агар онҳо аз нигоҳубин ва дастгирии ҳешовандонашон ва намояндагони қонуниашон маҳрум бошанд ва дар ин маврид қобилияти мустақилона қонун қардани талаботи ҳаётии худро надошта бошанд (ғум қардани қобилияти худхизматрасонӣ ё ҳаракати фаъолоне) ва ё бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал дониста шуда бошанд.

2. Масъалаи ҷойгиркунии шаҳрвандон дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ бидуни ризоияти онҳо ва ё бидуни ризоияти намояндагони қонуниашон дар асоси нишондоди қисми 1 моддаи мазкур бо пешниҳоди мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва ё ниғаждорӣ тандурустӣ аз тарафи суд ҳал карда мешавад.

3. Аз хизмати муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ даст кашидани шаҳрвандоне, ки қобилияти қонеъгардонии талаботи асосии ҳаётии ҳудро гум кардаанд ва ё бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништа шудаанд, аз рӯи аризаи хаттии намояндагони қонунии онҳо дар мавриде қабул карда мешавад, ки агар онҳо нигоҳубини шахсони номбурда ва барояшон муҳайё кардани шароити зарурии зистро ба ӯҳда гирифта бошанд.

4. Шаҳрвандони дорои бактерия ё вирус, гирифтори бемории доимии майзадагӣ, бемориҳои гузарандаи карантинӣ, намуди хуруҷкунандаи бемории сил, иллати вазнини рӯҳӣ, касалиҳои олоти таносул ва ғайраҳо мебошанд, ки дар муассисаҳои махсуси тандурустӣ таъбибат карданро тақозо менамоянд, барояшон расонидани хизмати иҷтимоӣ дар хона рад карда мешавад. Дар ин маврид рад кардани хизматрасонии иҷтимоӣ бо ҳулосаи якҷояи мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва комиссияи духтурон-машваратчиёни муассисаи ниғаждорӣ тандурустӣ тасдиқ карда мешавад.

5. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона ба шаҳрвандон дар мавриде қатъ карда мешавад, ки агар онҳо меъёр ва қоидаҳои аз тарафи мақомоти хизматрасонии иҷтимоӣ муқаррарнамударо ҳангоми пешниҳоди ин ё он намуди хизмат вайрон кунанд.

БОБИ 3. ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 13. Намудҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ аз тарафи хадамоти иҷтимоӣ дар намудҳои зерин амалӣ гардонида мешавад:

-хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона;

-хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимӣ;

-хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ;

2. Тартиби хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона, дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ, муассисаҳои будубоши доимии хадамоти иҷтимоӣ, талабот нисбати кормандони муассисаҳои мазкур, номгӯи хизматҳои пешниҳодшаванда ва қоидаҳои дигари фаъолияти онҳо аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 14. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона аз тарафи кормандони хадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта ба шаҳрвандоне, ки муваққатан ва ё доимӣ ба хизматрасонии иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд, анҷом дода мешавад ва бо мақсади истифода бурдан аз шароити табиӣ барои ба муҳит мутобиқшавӣ ва офияти онҳо ва ё барои доимӣ нигоҳ доштани шароити мусоид барои фаъолияти ҳаётии онҳо, барои расонидани ёрӣ ҳангоми ҳолати душвори зиндагӣ, инчунин барои пешгирии кардани ҳолати монанди онҳо гузаронида мешавад.

2. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар хона аз ҷониби кормандони хадамоти иҷтимоӣ ҳамчунин ба шаҳрвандони яккаву танҳо ва шаҳрвандоне, ки аз сабаби пирӣ, беморӣ, маъҷубӣ ва мавридҳои дигари ҳолати душвори зиндагӣ ба худхизматрасонӣ қодир нестанд, ба ҷо оварда мешавад.

Моддаи 15. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хадамоти иҷтимоӣ аз тарафи кормандони хадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта нисбати шаҳрвандоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд ва дигар муштариёни хадамоти иҷтимоӣ, ки қисман ва ё пурра қобилияти худхизматрасониашонро гум кардаанд ва ба нигоҳубини доимии беруна эҳтиёҷ доранд, бо роҳи таъмин ва ташкил намудани шароити фаъолияти ҳаётии, ки ба синну сол ва вазъи саломатии онҳо мувофиқ аст, ҳамчунин ташкили хӯрок ва нигоҳубин, фаъолияти меҳнатии мувофиқи тавоноӣ, чорабиниҳои фароғатӣ ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 16. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққати ҳадамоти иҷтимоӣ аз тарафи кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта ба шаҳрвандоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд, ҳамчунин фаъолияти мӯътадили ҳаётии худро мустақилона ниғаҳдорӣ менамоянд ва ба расонидани ёрӣ дар марҳилаҳои аввали пеш омадани мушкilot ва бӯҳрони иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд, ба амал бароварда, барои пешгирӣ кардани ҳолати душвори зиндагӣ кӯмак расонида мешавад.

Моддаи 17. Хизматҳои иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ бо роҳи ба аҳоли пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии маишӣ, тиббӣ ва санаторӣ - солимгардонӣ, фарҳангӣ, таълимӣ, ҳуқуқӣ, варзишӣ - солимгардонӣ ба амал бароварда мешавад.

2. Хизмати иҷтимоӣ метавонад дар алоқамандии гуногун ҳангоми тадбирҳои зерин пешниҳод карда шавад:

-роҳбаладии иҷтимоӣ (парасторӣ) - ҳамчун маҷмӯи хизматҳои иҷтимоии хусусияти дарозмуддат ва такроршавандадошта, ки ба шаҳрванд бо мақсади пешгирии ҳолати душвори зиндагӣ расонида мешавад;

-мутобиқшавӣ ва офияти иҷтимоӣ - ҳамчун маҷмӯи хизматҳои иҷтимоии хусусияти дарозмуддат ва такроршавандадошта, ки ба шаҳрванд бо мақсади барқарор намудани фаъолияти муқаррарии ҳаётии ӯ пас аз ҳолати душвори зиндагӣ расонида мешавад.

3. Номгӯӣ ва намудҳои хизматҳои иҷтимоиро, ки аз ҷониби давлат кафолат дода шудаанд, талаботро нисбати ҳаҷм, сифат ва беҳатари онҳо, ихтисоси кормандон ва талаботи дигарро бо мақсади риояи озодӣ ва ҳуқуқҳои шаҳрвандонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 18. Пардохти музди хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҷониби ҳадамоти иҷтимоӣ метавонад ба таври ройгон ва музднок ба амал бароварда шавад.

2. Хизматрасонии иҷтимоии ройгон - расонидани хизматҳои иҷтимоӣ бе ҷалби маблағи шахсии шаҳрвандон буда, аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ амалӣ гардонида мешавад.

3. Дар ҳадамоти иҷтимоии давлатӣ хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар асоси тартиби муқаррарнамудаи моддаи 19 Қонуни мазкур амалӣ мегардад. Тартиб ва ҳаҷми пешниҳоди хизматрасонии ройгони иҷтимоиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

4. Хизматҳои иҷтимоии музднок дар ҳадамоти иҷтимоии давлатӣ аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон расонида мешаванд.

5. Тартиби пешниҳоди хизматҳои иҷтимоӣ дар ҳадамоти иҷтимоии шакли дигари моликият аз ҷониби онҳо мустақилона муқаррар мегардад, ки он набояд ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат кунад.

Моддаи 19. Асосҳои барои хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар ҳадамоти давлатии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар ҳадамоти давлатии иҷтимоӣ ба шахсони зерин пешниҳод карда мешавад:

-ба шаҳрвандоне, ки аз сабаби пиронсолӣ, беморӣ, маъҷубӣ, надоштани хешовандоне, ки ба онҳо кӯмак расонида, нигоҳубин карда метавонанд;

-ба шаҳрвандоне, ки ба сабаби офати табиӣ, фалокат, низоъҳои гуногуни иҷтимоӣ дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд;

-ба кӯдакон, ҷавонон ва занони ҳомилаи дар ҳолати душвори зиндагӣ қарордошта.

2. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ метавонад номгӯи иловагии хизматҳои ройгони иҷтимоӣ ва асосҳои пешниҳоди онҳоро муқаррар намояд.

БОБИ 4. ТАШКИЛИ ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 20. Низоми хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми хизматрасонии иҷтимоӣ ба шахрвандон ба истифода ва рушди ҳама гуна шаклҳои моликият асос ёфта, аз ҳадамоти давлатӣ ва ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ иборат аст.

2. Давлат рушди ҳадамоти иҷтимоиро новобаста аз шакли моликият дастгирӣ ва ҳавасманд менамояд.

Моддаи 21. Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ

Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз мақомоти ваколатдор дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, аз мақомоти хизматрасонии иҷтимоии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин аз муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ иборат мебошад.

Моддаи 22. Салоҳияти мақомоти ваколатдори ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ

Ба салоҳияти мақомоти ваколатдори ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ дохил мешаванд:

-таҳия ва татбиқ намудани сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ва назорати иҷрои онҳо;

-таҳия ва амалигардонии барномаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани тартиби ҳамоҳангсозии фаъолият ва таъмини усули хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани тартиби иҷозат барои фаъолияти хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани низоми ягонаи давлатии ҳисоби оморӣ ва ҳисоботдиҳӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-идора ва таъмини фаъолияти муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ, ки тахти моликияти давлатӣ қарор доранд.

Моддаи 23. Салоҳияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои таъмини сифат ва дастрасии хизматрасонӣ, рушди хизматрасонии иҷтимоӣ дар маҳалли тобеият масъул буда, назорати риояи талаботи давлатии хизматрасонии иҷтимоиро дар низоми хизматрасонии иҷтимоии давлатӣ ва ғайридавлатӣ таъмин менамоянд.

Моддаи 24. Низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ташкилотҳои хизматрасонии иҷтимоиро, ки фаъолиятшон ба моликияти ғайридавлатӣ асос ёфтааст, ҳамчунин шахсонро, ки дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба тарзи хусусӣ фаъолият мекунад, муттаҳид менамояд.

2. Ташкили субъектҳои низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ва фаъолияти онҳо мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад.

Моддаи 25. Маблағгузори низоми хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ маблағгузорӣ карда мешавад.

2. Ташкилотҳои ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҳисоби сарчашмаҳои, ки ҳуҷҷатҳои таъсисии онҳо пешбинӣ намудаанд, маблағгузорӣ карда мешаванд.

3. Муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қитъаҳои замин, амволи барои иҷрои вазифаҳои оинномавии онҳо зарур таъмин карда мешаванд.

4. Намуди фаъолияти муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоиро дигар қардан мумкин нест.

5. Муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ҳуқуқ надоранд амволашонро, ки бо ҳуқуқи идоракунии оперативӣ ба онҳо мансубанд, ба гарав монанд ва ба иҷора диҳанд.

6. Сарчашмаҳои иловагии ғайрибуҷетии маблағгузори ҳадамоти иҷтимоӣ маблағҳои мебошанд, ки аз ҳисоби грантҳо, даромад аз соҳибкорӣ, маблағҳои, ки ҳамчун ҳаққи хизматҳои иҷтимоӣ дохил шудаанд, маблағҳои хайриявӣ, сарчашмаҳои дигар, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ намекунад, ворид мешаванд.

БОБИ 5. ҲУҚУҚ ВА ӮҲДАДОРИҲОИ КОРМАНДОНИ ХАДАМОТИ ИҚТИМОӢ

Моддаи 26. Ҳуқуқҳои кормандони хадомоти иқтимоӣ

1. Кормандони хадомоти иқтимоӣ ҳуқуқ доранд ба:

- таъмин кардани шароити фаъолияти худ мувофиқи талаботи муҳофизати меҳнат;
- кор дар асоси шартномаи меҳнатӣ;
- ҳимояи шаъну шарафи касбии худ;
- гирифтани дараҷаи таҳассусӣ дар вақти мувофиқат кардан ба сатҳи тайёрии таҷрибавӣ ва назариявӣ;
- такмилдиҳии донишу малакаи касбӣ;

2. Қоида ва тартиби ҷуброни хароҷоти вобаста ба иҷрои ӯҳдадориҳои касбӣ, ҳамчунин кафолату имтиёзи кормандони низоми давлатии хадомоти иқтимоиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3. Кафолат ва имтиёзоти кормандони хадомоти иқтимоии намудҳои дигари моликиятро давлат ва муассисони онҳо дар асоси шартнома муқаррар менамоянд.

Моддаи 27. Ӯҳдадориҳои кормандони хадомоти иқтимоӣ

Кормандони хадомоти иқтимоӣ ӯҳдадоранд:

- тартиби муқаррарнамудаи хизматрасонии иқтимоиро риоя намоянд;
- маълумотеро, ки махфияти касбӣ ҳисоб меёбад, ҳангоми набудани нишонаҳои амале, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст, фош наkunанд;
- ба истифодабарандагони хизматҳои иқтимоӣ бо эҳтиром ва инсондӯстона муносибат кунанд, ба амалиёте, ки ба онҳо зарар ва ё осеб мерасонад, роҳ надиханд.

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 28. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур бо тартиби муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 29. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

5 январи соли 2008 № 359